

valta hatásosan. 1848. március tizenötödikének jelentőségét Mátray Lajos méltatta. A vén cigány melodrámat Rózsa Miksa szavalta színesen, hegedűm Mátray Lajos és György E. kísérte. Hézer Béla alkalmi játékát Lakos Pirike, Paul Mancika, Bérczy Pál és Kollet János adták elő kedvesen. A Thuri-fiu történetét Szász Károlytól Zuckermann István szavalta. A szépen sikerült ünnepély a Szózat elénklésével végződött.

A Szegedi Kisdedóvó és Jótékony Nőegyesület reformja

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Kisdedóvó és Jótékony Nőegyesület évtizedek óta több ovodát tartott fenn a saját költségén és emellett nem feledkezett meg a jótékonyág gyakorlásáról sem. Ez idő szerint csupán a belvárosi ovoda van az egyesület kezelésében, mert a többi óvóiskola ellátását a város vette át. Az egyesület *Polgár* Lászlóné elnöklésével csütörtökön délután közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy a nőegyesület újabb társadalmi feladatok szolgálatát veszi fel munkakörébe és működési körét az alapszabályok megfelelő módosítása után kibővíti. Azt is elhatározta a közgyűlés, hogy a belvárosi ovoda telkét megvásárolja a várostól és erre a célra nyolcezer korona kölcsönt vesz föl. A közgyűlés után az egyesület anya- és csecsemővédelmi alosztálya számolt be működéséről.

A közgyűlésről az alábbi tudósításunk számol be:

Polgár Lászlóné elnök üdvözlö a megjelent tagokat és a közgyűlést megnyitja. Kéri a titkári jelentés felolvasását.

Hauser R. Sándor előterjeszti az évi jelentést, amely az egyesületnek 1914. és 1915-ik évi működését együttesen ismerteti, miután az 1914. évi közgyűlés a világháború miatt elmaradt. A jelentés részletesen foglalkozik az egyesületi élet mai állapotával és azt, hogy a világháború után szükségessé válik, hogy az egyesület új feladatokat és feladatokat tűzzön ki annál is inkább, miután az eddigi hivatásának gyakorlásában az ovodák kezelésének a városra való átruházásával szűkebb térre szorult. Indítványozza, utasítsa a közgyűlés az elnökséget, hogy jelölje meg az egyesület működésének új irányait, gondoskodjék az alapszabályok megfelelő módosításáról és javaslatait terjessze az annak idején összehívandó rendkívüli közgyűlés elé. Minthogy pedig a várossal kötött szerződés értelmében a belvárosi ovoda telkének dímentes használati joga csak abban az esetben illeti meg az egyesületet, ha pusztán a kisdedóvásnak szentelt munkásságát: indítványozza, mondja ki a közgyűlés, hogy a telket megváltja, erre a célra nyolcezer korona kölcsönt vesz föl és ezt az összeget a város pénztárába befizeti. Javasolja, hogy a kölcsön felvételével az elnök és a titkár bizassék meg.

A közgyűlés az indítványokat egyhangulag elfogadta.

Ezután a titkár az egyesület 1915. évi zárszámadását és vagyommérlegét mutatta be a közgyűlésnek. A közgyűlés a felülvizsgált számadásokat jóváhagyta és a vezetőségnek a fölmentvényt megadta.

Az 1916. évi költségelirányzat a rendes keretekben mozog; új tétel csupán egy szerepel: az a 360 korona, amit a felveendő kölcsön törlesztése és kamatai fejében kell fizetnie az egyesületnek. A költségvetés öt korona 98 fillér fölösleggel zárul. Ennek kapcsán a titkár jelentette, hogy *Jánossy* Gyula tanfelügyelő kérelmére régebben a választmány kilátásba helyezte, hogy a létesítendő tanyai napközi otthon felállításához az egyesület 300—300 koronával hozzájárul, ha ez az összeg a költségvetésbe beilleszthető. A beterjesztett költségelirányzathoz kitűnik, hogy a tanyai napközi otthonok támogatá-

sára nincs fedezet. A közgyűlés ennek alapján a tanyai napközi otthonok részére kért anyagi hozzájárulást nem szavazta meg. Az 1916. évi költségelirányzatot jóváhagyta a közgyűlés.

A megüresedett választmányi tagságokra özvegy *Engel* Lajosné, *Pataki* Simonné, dr. *Szalay* Józsefné, dr. *Turcsányi* Imréné, *Martini* Gyuláné, dr. *Szücs* Józsefné, *Vajda* Béláné, *Wagner* Gyuláné és *Biedl* Adolfné választotta meg a közgyűlés. *Horváth* Lajosné alelnöknő bejelentette, hogy özvegy *Biedl* Adolfné, özvegy *Erdélyi* Ignácné, *Holtzer* Dánielné és dr. *Rusz* Gusztávné új tagokul léptek be.

Ezzel a közgyűlés véget ért. Következett az anya- és csecsemővédelmi értekezlet, amelynek során a csecsemő-ellenőrzéssel megbízott tagok tették meg jelentésüket. Intézkedésre és hatósági beavatkozásra csak egy esetben volt szükség. Az egyik családnál a csecsemő sarlachban feküdt és az ajtón nem volt vörös cédula, tehát a csecsemőhöz nem hívtak orvost. *Vajda* Sándorné azonnal jelentést tett a főkapitánynak, aki sürgősen intézkedett. Az egyesület néhány szegény családot kisebb anyagi segítségben részesített.

Az olasz hadüzenet történeti és lélektani háttere.

Írta: dr. Balanyi György.

VI.

De az 1866-iki és 1869-iki kísérletek csak tapogatózások, diplomáciai sakkhúzások, melyek nem támasztanak mélyebb hullámokat a nemzeti egység égetőbb feladataival elfoglalt közvéleményben. Az irredentizmus, mint a néplelekben szunnyadó vágyak elemi erejű kitörése és mint nagy jövőre hivatott politikai eszme a berlini kongresszus visszhangjaként először 1878. jelentkezik. A kongresszus eredménye nagy visszatetszést kelt Italiában. Az ifjú és ambiciózus nagyhatalomnak végtelenül fájt a kettős monarchiának adott megbízás Bosznia-Hercegovina megszállására. Nem tud megbarátkozni a gondolattal, hogy gyűlölt ellenfele gyarapodjék, holott neki üres kézzel kell távoznia. E napok lázas, gyűlölettel és irigységgel terhes hangulatában születik meg az irredentizmus. Születésnapja jul. 21-ike. Ezen a napon állapítja meg egy római népgyűlés Menottinak, az idősebbik Garibaldi-fiúnak elnöklésével az irredenta-programot.¹⁾

Bár az eredeti határozat az összes olaszlakta területek visszaköveteléséről szól, a mozgalmat mindjárt megindulásakor egyoldaluan Ausztria-Magyarország ellen szegezik. Az osztrákellenes izgatások napirendre kerülnek s a franciabarát Cairol-i és Depretis-kormányok semmit sem tesznek korlátozásukra. Haymerle őrnagy, római katonai attaché *Res Italicae* c. röpiratában hiába

tárja fel az izgatások mögött lappangó veszedelmes célszavakat. Szava a pusztában kiáltónak szava marad. A mozgalom elfajulására és a kormány bünös engedékenységre igen jellemző, hogy 1881. a hadügyminiszter csak nagy fáradsággal tudja rávenni a minisztertanácsot, hogy tiltsa meg Menotti Garibaldinak az önkéntesek toborzását Ausztria ellen.²⁾

A hivatalos tényezők magatartásában csak a tuniszi kudarc után áll be változás. A központi hatalmakhoz való közeledés természetesen maga után vonja a surlódási felületek lehető minimumra korlátozását s ezzel együtt az irredentizmus túlzásainak letompítását. A hármass szövetség szószólói meggyőződéssel hirdetik, hogy a kettős monarchia barátság értékesebb Italiára, mint az irredenta-törekvések kétes sikerei megvalósulása. Sonnino, a mai külügyminiszter akkor még így beszélt: „Mihelyt eloszlatjuk a bizalmatlanságot, mely irányunkban Ausztriában uralkodik, a német-olasz szövetség megkötése nem ütközik akadályokba. Ezért még a legindokolatlanabb gyanút is ki kell irtanunk, mintha politikánk hátrányokat hozhatna azokra, akiknek barátságát keresnünk kell. Az Italia irredenta kérdését ki kell küszöbölni... a Trentinohoz fűződő érdekeink elenyészően csekélyek azokhoz képest, amiket Ausztria őszinte barátsága jelent számunkra... Ha Európában számot akarunk tenni, viselkedjünk komoly emberek módjára: hagyjunk fel a gyerekes politikával, mely tehetetlenségre kárhóztat csak azért, hogy Ausztriának kellemetlenkedjünk.“ 1881. máj. 29.)³⁾ A hármass szövetség megkötése után az *Aspirazioni nazionali* hamis prófétái tényleg halkabbra fogják hangjukat. Az irredentizmus nem hal ugyan el — benső ereje és mesterségesen alkalmazott eszközök gondoskodnak élete fenntartásáról — de nem is szerepel az irányító erők sorában. Az egymást felváltó kormányok, főleg a Crispi- és a Rudini-kabinet szigorúan korrekt magatartást tanúsítanak s kellő tekintettel vannak a szomszéd szövetséges nagyhatalom jogos érzékenységére.

A múlt század utolsó éveiben beállott fordulat, a külpolitikai törekvések súlypontjának megváltozása azonban ebben a tekintetben is új helyzetet teremt. Az irredentizmus lángja nem sejtett erővel lobog fel, mint természetes velejárója, kiegészítője a *mare nostrum* jelszónak. Ugyanaz a fékezhetetlen hatalmi vágy, mely holmi történeti reminiscenciák gyöngye szálaiból láncot kovácsol az albán partoknak Italiához fűzésére, a nyelvi közösség ürügyén ki akarja sajátítani Dalmáciát és az egész osztrák tengerpartot.

Az izgatás és hangulatkeltés munkája nagy arányokban indul és fényes eredményekre vezet. Az esztetikai hatások iránt rendkívül fogékony, a mondott szó varázsával s a retorika virágaival könnyen megejthető olasz nép gondolkodás nélkül magáévá teszi az irredentista apostolok érveit. Az irredenta-párt programja lassan-lassan nemzeti köz-

Dimand Béla és Frigyes mint gyermekei, úgy saját mint nővérei, fivére és az egész rokonság nevében megtört szívvel, mély fájdalommal jelentik a felejtetetlen jó anyának, hű testvérnek, odaadó rokonnak

özv. Dimand József Mórné

szül. Leopold Róza

március hó 14-én rövid szenvedés után 69 éves korában Budapesten bekövetkezett gyászos elhunytát.

Drága halottunk földi maradványait Szegeden folyó hó 16-án csütörtök délután 3 órakor fogjuk a zsidó temető cintermébőlörök nyugalomra helyezni.

Áldás és béke lengjen hamvai fölött.